

VÄRMLANDS » ARBETSKRAFT 2.0

Slutrapport 2022

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Projektidé och mål	4
Arbetsätt/Metod	6
Resultat	14
Resultat på individnivå.....	14
Resultat på organisationsnivå.....	20
Kommunikation, spridning och påverkansarbete	26
Uppföljning och utvärdering	27
Användande av resultat/Implementering.....	28
Kommentarer och tips	30

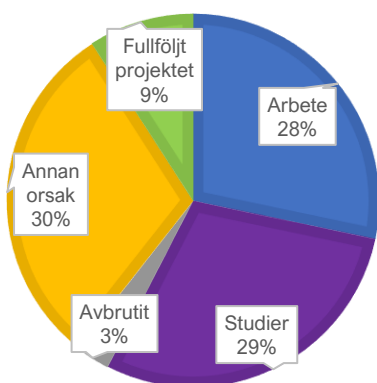
Sammanfattning

Värmlands Arbetskraft 2.0 har med stöd från Svenska ESF-rådet drivits i de sex kommunerna Arvika, Hammarö, Karlstad, Kil, Kristinehamn och Sunne.

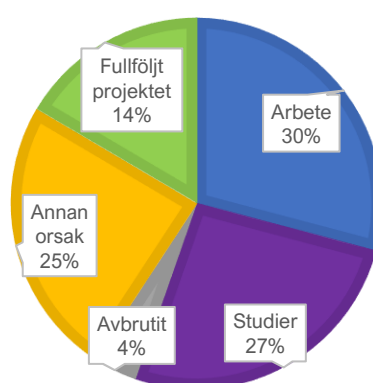
PROJEKTMÅL: Projektets insatser ska bidra till nya metoder/arbetsformer som leder till att unga som varken arbetar eller studerar kommer i utbildning, arbete eller kommer närmare arbetsmarknaden.

Totalt deltog 282 unga i projektet, varav 114 kvinnor och 168 män. Målsättningen var att 50% skulle avslutas till arbete och studier. Totalt avslutades 57% till arbete och studier trots att projektet drivits under pågående pandemi.

**AVSLUTSORSAKER
KVINNOR, SEPT 2022**

**AVSLUTSORSAKER
MÄN, SEPT 2022**

Projektets studiefokus har inneburit att deltagarna har avslutats från projektet till studier och 30% har även genomfört studier inom projektet.

Flera har läst in grundskolan och fått behörighet till gymnasiet. Inom kommunerna har processer för att stötta unga i studier genom Supported Education tagits fram och implementerats i flera kommuner.

Utvärderingen av projektet visar att deltagare som inte kommit vidare till arbete eller studier har gjort en progression mot arbetsmarknaden

AKTIVITETER

- Individuell coaching och samordning ej tidsbegränsat
- Gruppaktiviteter kring arbetsmarknad, studier och friskvård
- Hälsoskolor
- Hälsosamordning
- Praktik och studiebesök
- Prova på att studera

FRAMGÅNGSFAKTORER

- Parallella insatser där projektpersonalens samordnande roll kring individen varit avgörande
- Ökad samverkan mellan aktörer som möter målgruppen
- Individanpassad planering och tidsram
- Anpassade arbetsmarknadsinsatser och studiestöd
- Process för studiestöd SED
- Hållbarhet och stöd över tid
- Samverkan och utökad samarbete med hälso- och sjukvård

IMPLEMENTERING

- Flexibla utbildningsformer har aktivt prövats och resultatet har implementerats i flera deltagande kommuner.
- Framgångsrika metoder och arbetsprocesser i individarbetet har dokumenterats och implementerats.
- Ökat samarbete och samsyn mellan arbetsmarknadsenheter och utbildningsanordnare.
- Ökad samverkan och nya samarbetsformer med Region Värmlands hälso- och sjukvård
- Fler i målgruppen kan ta del av kommunernas insatser för unga som varken arbetar eller studerar

”Rutiner, uppmuntran, stöd, snälla ord, praktisk hjälp med plugg, ”jobsök” och kontakt, praktikplats samt rum för misslyckanden och utveckling.”

Projektidé och förväntade resultat

Under 2020 utlyste Europeiska socialfonden i Norra Mellansverige medel för projekt med fokus på att öka övergångarna till arbete för kvinnor och män som står särskilt långt ifrån arbetsmarknaden. Inom ramen för denna utlysning ansökte sex värmländska kommuner, med hjälp av Värmlands projektparaply, om medel för projektet Värmlands Arbetskraft 2.0. Värmlands projektparaply hade några månader tidigare startat upp projektet Värmlands Arbetskraft och dessa två projekt har sedan löpt parallellt större delen av projekttiden.

Målgruppen för projektet var unga vuxna kvinnor och män i åldern 15–29 år, med prioritering på unga som saknade fullständig grund- eller gymnasieskola. I gruppen fanns bland andra unga nyanlända och utrikes födda, unga med funktionsvariationer och unga med riskbruk. Projektet beräknade att under projekttiden nå ca 255 unga, varav 115 kvinnor och 140 män som varken arbetade eller studerade.

Genom projektet Värmlands Arbetskraft 2.0 ville sex av länets kommuner (Karlstad, Hammarö, Arvika, Kil, Sunne och Kristinehamn) bygga vidare på framgångsfaktorerna och arbetsätten som utvecklats i Värmlands Framtid. Projektet skulle vidareutveckla metodiken för målgruppen unga som varken arbetar eller studerar (UVAS).

Erfarenheter av tidigare projekt visade att det individfokuserade flexibla arbetsättet som bestod av insatser, som inte var särskilt omfattande eller resurskrävande, resulterade i att personer förbättrade sin hälsa, närmade sig arbetsmarknaden och började studera eller arbeta. Huvudfokus för Värmlands Arbetskraft 2.0 var att utveckla arbetet med flexibla utbildningsformer, vidareutveckla arbetet med uppsökande insatser för unga upp till 30 år, arbeta med parallella insatser, utveckla samverkan med arbetsgivare samt arbeta med samordningsinsatser från Region Värmlands hälso- och sjukvård. Projektet ville också samordna erfarenhetsutbyte för utveckling av samverkan mellan olika aktörer, eftersom helhetsansvaret för målgruppen inte finns hos någon uttalad aktör utan är fördelat på många olika myndigheter.

Metoder som utvecklades i projektet skulle prövas och fungera för både kvinnor och män med olika bakgrund och erfarenheter och inkludera grupper som hade funktionsvariationer, språksvårigheter, riskbruk, ohälsa med flera.

Nedan följer projektets uppsatta mål på individ- och organisationsnivå, specifika horisontella mål samt förväntade resultat utifrån den förändringsteori som arbetades fram i samband med projektansökan. Under projektets analys- och planeringsfas arbetades lokala förändringsteorier fram för respektive delprojekt/kommun samt en övergripande förändringsteori för projektparaplyets arbete centralt. Framtagandet

gjordes i samverkan med projektets externa utvärderare och dessa förändringsteorier godkändes sedan av ESF-rådet i samband med avstämningsrapporten för planerings- och analysfasen. Dessa förändringsteorier har legat till grund för arbetet i projektet och för det uppföljnings- och utvärderingsarbete som gjorts.

Övergripande projektmål

Projekts insatser ska bidra till nya metoder/arbetsformer som leder till att unga som varken arbetar eller studerar kommer i utbildning, arbete eller kommer närmare arbetsmarknaden.

Mål på Individnivå

- 255 unika deltagare ska delta i projektet under projekttiden
- 50% av deltagande kvinnor och män avslutas mot studier och arbete
- Resterande 50% av deltagande kvinnor och män som avslutas i projektet har ökat sin anställningsbarhet och närmat sig arbetsmarknaden
- 90 % av deltagande kvinnor och män upplever en ökad hälsa
- 90% av deltagarna upplever en ökad KASAM
- 90 % av deltagande kvinnor och män har ökat sina kunskaper om utbildningsvägar och arbetsmarknad
- 90 % av deltagande kvinnor och män har fått ökad kunskap om jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering som möjliggör individuellt medvetna studie och yrkesval

Mål på Organisationsnivå

- Flexibla utbildningsformer har aktivt provats av deltagare och resultatet har förankrats i deltagande kommuner.
- Framgångsrika metoder och arbetsprocesser har sammanställts och dokumenterats för att möjliggöra erfarenhetsutbyte och spridning.
- Ökat samarbete och samsyn mellan arbetsmarknadsenheter och utbildningsanordnare.
- Ökat samordnat stöd, samarbete och samsyn mellan aktörer som samverkar runt målgruppen såsom socialtjänst, vård, Försäkringskassa, utbildningsanordnare och Arbetsförmedlingen.
- Ökad samverkan och nya samarbetsformer med Region Värmlands hälso- och sjukvård.

Den vanligaste orsaken till att kommuner önskade delta i Värmlands Arbetskraft 2.0 var att man såg ett stort behov av ökad samverkan kring projektets målgrupp, mellan interna verksamheter på kommunen och externa aktörer så som regionen.

Totalt har 282 unga deltagit i projektet, varav 114 kvinnor och 168 män.

Projektet startade hösten 2020 och har påverkats av den covid-pandemi som rått under stora delar av projektiden. Under projektets första del var alla aktiviteter belagda utomhus eller digitalt, och projektpersonalen upplevde att framför allt de digitala bitarna underlättade för deltagare med social fobi som annars inte hade velat dyka upp på plats. I vanliga fall tror projektpersonalen att de inte hade kunnat vara med i projektet i samma utsträckning. Samtidigt märkte man också av en viss hämmande effekt av pandemin. Många deltagare hade behövt ett sammanhang att komma till och nya rutiner där de övade på att komma hemifrån och träffa andra personer i liknande situation, något som varit svårt när restriktionerna varit som hårdast. För att öka kunskap kring hälsa via hälsoskolor och utbildning via digital kompetensserie så fungerade det digitala forumet väl, för att skapa samverkan för studiestöd över förvaltningsgränser och med nya yrkesgrupper blev processen fördröjd utom i delprojekt Sunne där man valde att pröva enkelt över Teams.

Arbetsätt/Metod

Övergripande beskrivning av arbetet

Värmlands Arbetskraft 2.0 har arbetat med insatser för unga som varken arbetar eller studerar mellan 15 - 29 år med prioritering på de som ej fullgjort grund- eller gymnasieskola. De sex kommuner som har ingått i Värmlands Arbetskraft 2.0 har organiserat projektet på olika sätt, utifrån lokala förutsättningar.

En lokal styrgrupp har satts samman i varje delprojekt med en sammansättning av beslutsfattare och samverkansparter som behövs för att kunna driva projektet framåt och skapa förutsättningar för en utvecklande samverkan. Styrgruppsmöten har skett med en regelbundenhet på ca 2–3 gånger/halvår och varit en avgörande faktor för ett bra implementeringsarbete. Lokala styrgrupper har också varit ett bra forum för de externa utvärderarna att återkoppla varje kommuns lokala resultat. Projektets koordinatörer har deltagit på alla lokala styrgrupper för att kunna sprida goda exempel mellan kommunerna, driva frågor och projektet framåt samt för att ta med frågor som behövt lyftas vidare till den centrala styrgruppen för hela projektet. För att skapa ett lärande över kommungränserna har projektledarträffar samt andra temadagar genomförts regelbundet under projektiden. Utvärderarna har också arrangerat lärseminarium där resultat och framgångsfaktorer i de olika delprojekten lyfts och spridits som goda exempel.

Genomförandet i varje delprojekt har utgått från kommunernas organisation, förutsättningar, behov och prioriteringar. Projektet har arbetat med olika aktiviteter, till exempel uppsökande verksamhet, coaching, kartläggning, självstärkande aktiviteter, individuellt stöd/lots, studiebesök, studie- och yrkesvägledning, studiestöd, arbetsmarknadskunskap, rustande/förberedande verksamhet, friskvård, hälsoskolor, praktik och öppen verksamhet flera dagar i veckan med mera. Delprojekten har legat under varje kommuns arbetsmarknadsenhet och i samtliga delprojekt har delprojekten bemannat projektet med personal från ordinarie verksamhet. Denna organisering ses som en viktig förutsättning för att kunna implementera framgångsrika arbetssätt.

”I flera av kommunerna har de inte funnits riktad verksamhet mot målgruppen. Genom projektet har samverkan skapats med bland annat KAA, Komvux och Socialtjänst. Vidare har Värmlands Arbetskraft 2.0 inneburit en möjlighet att arbeta förebyggande med kommunernas unga medborgare.” Veta, rapport

---

Gemensamt för delprojekten har varit att samtliga erbjudit en arbetsmarknadskonsulent eller liknande roll till sina deltagare som har haft ett samordnande ansvar för individen. Detta har inneburit att deltagaren fått ett helhetsstöd i sin process mot studier eller arbete, där arbetsmarknadskonsulenten även kunnat stötta upp i kontakten med andra insatser som individen har haft behov av. Arbetet har varit kvalitativt och med helhetsgrepp där personalen ”håller i” och inte släpper taget om den unga vuxna vid till exempel övergångar vid påbörjade studier eller arbete. Hur länge personal funnits med som stöd efter påbörjade studier eller arbete har varierat utifrån deltagarens behov. Anpassningar har gjorts utifrån individuella behov och alla deltagare har fått lika stor tillgång till resurser, oavsett kön, funktionsvariation, etnicitet, sexuell läggning eller trosuppfattning.

I vissa kommuner har delprojekten byggt upp en struktur med olika gruppaktiviteter (Karlstad, Kil, Kristinehamn och Arvika) och i andra har man framför allt arbetat med varje deltagare individuellt (Sunne och Hammarö). Projektet har bland annat erbjudit gruppträffar med inriktning på utbildningskunskap och arbetsmarknad, friskvård och hälsa, vardagsekonomi, självstärkande och motiverande coachsamtal. Projektet har arbetat med att främja lika möjligheter och icke diskriminering.

”Innan projektet var jag arbetslös, gick inte utanför dörren och vågade inte gå till arbetsförmedlingen”, deltagare, 23 år

---

Förutsättningarna för delprojekten har sett olika ut från starten. Någon kommun hade ingen verksamhet för målgruppen vid uppstart och var mitt i en större omorganisation. Flera andra delprojekt kunde bygga vidare på sin verksamhet för

Unga vuxna och framgångsfaktorer från ett tidigare ESF-projekt, Värmlands Framtid som riktade sig mot samma målgrupp.

En del i arbetet som delprojekten arbetat med har också varit att ta fram en metodbeskrivning över de arbetssätt som tagits fram i respektive delprojekt. I dessa metodbeskrivningar ses många likheter i arbetssätt, men också en del skillnader utifrån de olika kommunernas förutsättningar och ordinarie verksamhets organisering. Mer om metodbeskrivningarna finns att läsa under rubriken "Användande av resultat/Implementering" nedan.

Alla delprojekt har arbetat med en ökad samverkan och att hitta processer i varje kommun för hur man får ett helhetsgrepp och stöttar till och i studier. Processer för att stötta unga kring studier utifrån "Supported Education" har tagits fram för alla sex kommuner, processerna bygger på lokala förutsättningar och överenskommelser.

Lärande mellan kommunerna har varit en annan viktig faktor för att utveckla metoder och processer. Vid projektledarträffarna har det funnits tid för utbyte mellan projekten kring erfarenheter och samverkan.

Kompetensutvecklingsinsatser för personal

Handledning via Region Värmlands Första linjen

Att arbeta med målgruppen för projektet kan vara utmanande på olika sätt, bl.a. då många unga har en hög ohälsa. En viktig del i projektet, för att personalen i projektet skulle kunna göra ett bra jobb, har därför varit att ge alla projektledare gemensam handledning genom Region Värmlands Första linjen. Personal uppger att handledningen varit ett bra stöd, varit ett forum för gemensamt lärande och att det bidragit till utveckling av arbetet med målgruppen. Stora delar av handledning har skett via Teams.

Utbildning i FACT

Projektpersonal har genom projektet fått grundutbildning alternativt repetition i samtalsmetodiken FACT (Fokuserad Acceptance and Commitment Therapy). FACT utgår från en humanistiskt inriktad hälsosyn där hälsa främst handlar om i vilken utsträckning en människa har förmåga att kunna förverkliga det som är viktigt i livet. Att arbeta med FACT handlar om att lära deltagaren användbara färdigheter att hantera svårigheter i livet snarare än att bota deltagarens "fel". Målet med FACT är att bidra till en meningsfull förändring i deltagarens liv. Syftet med utbildningen var att ge personal som arbetar i projektet en metodutbildning och att utifrån denna utarbeta arbetssätt som genom samtal inleder ett förändringsarbete. Metodstödsgrupperna har varit mindre tvärgrupper med en mix av personal från de olika kommunerna för att också få tillfälle till erfarenhetsutbyte. Under projektet har det även utbildats metodstödjare för att arbetet med FACT ska kunna fortsätta.

Insatser kring arbetet med jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering

Fortbildningsinsatser inom normkritik har genomförts vid flera tillfällen under projektiden. Bland annat erbjöds en fortbildningsinsats inom Normkritisk studie- och yrkesvägledning som några av projektpersonalen tog del av. Utbildningen genomfördes av Karlstads universitet genom Länsstyrelsens ESF-finansierade projekt "Yrkesväg Värmland".

Föreläsningar på teman som normer, värderingar, HBTQI+ och icke-diskriminering har också genomförts samt två dagar på Selma Spa i Sunne med föreläsningar och workshops.

Varje delprojekt har arbetat med en mindre analys med hjälp av Genuskompassen, där respektive delprojekt kunnat fördjupa sig kring någon ojämlikhet och/eller könsmönster kopplat till delprojektet.

Genom ett aktivt bemötande, samtal och tillgänglighet har det i delprojekten strävats efter att varje deltagare ska känna sig sedd, lyssnad på och bekräftad och därmed motiverad att aktivt delta i projektet. Allt arbete har utgått från individens egna behov och förutsättningar som identifierats i kartläggningen.

I ett delprojekt kom det genom utvärdering fram att det fanns utmaningar med bemötandet från handledare på arbetsplatsträning. Detta kunde kopplas till okunskap i bemötande och olika förutsättningar för individerna. I intervjuer med deltagare kom det fram att de upplevde att viss personal på arbetsplatsträningen inte var bra på att ha "trasiga" människor omkring sig.

Delprojektet beslutade att ta in Marco Vega som föreläsare till hela arbetsgruppen på Arbetsmarknadsenheten, ekonomiskt bistånd socialtjänsten och personal från Kommunala aktivitetsansvaret. Marco Vega hade tidigare föreläst för all personal i de projektet och riktar sig till yrkesverksamma som träffar unga och vill arbeta med frågor till inkludering, maskuliniteter, sex, sexualitet, jämställdhet och jämlikhet. Det blev en dag med många bra diskussioner och eftertänksamheter.

Marco föreläste även på avslutskonferensen för Värmlands Arbetskraft 2.0.

Utbildning och repetition i 7-tjugo

Projektpersonal erbjöds att gå en utbildning eller repetitionsutbildning i metoden 7-tjugo. Denna metod fokuserar kring empowerment och har ett mycket omfattande och bra material med konkreta övningar för att arbeta med deltagare, främst i grupp.

Utbildning i Supported Education

Projektpersonal samt personal som skulle samverka kring att stötta målgruppen i studier erbjöds att gå en utbildning i Supported Education. En forskningsbaserad metod som bygger på att stötta personer till och i studier, oavsett vilken utbildning man ska studera. Stödet bygger på att kartlägga vad som tidigare varit hinder i skolan, och att ta fram en individuell plan med individen i centrum som bygger på parallella insatser. Planen följer en process där ett stödteam är inkopplat, och det ser olika ut beroende på behov. För att få delta i utbildningen behövde varje kommun ha med en samverkanspart från minst en utbildningsanordnare.

Metodstöd Supported Education

Efter utbildningen genomfördes metodstödsdagar där vi fick lyssna på andra projekt/verksamheter som hade implementerat processer för SED. Bland annat Vuxenutbildningen i Boden. Där började också arbetet med att kommunvis titta på hur en process kunde se ut i den egna kommunen.

Individinriktat arbete

Arbete med kartläggning

Värmlands projektparaply tog inom projektet Värmlands Arbetskraft fram ett kartläggningsmaterial att använda i samtal med varje deltagare vid inskrivning, samma material har använts i Värmlands Arbetskraft 2.0. Samtliga kommuner har använt kartläggningen och personalen har upplevt materialet som ett bra verktyg för att få en övergripande nulägesbild av deltagaren och utefter svaren i kartläggningen kunnat ta fram en behovsanpassad planering för individen. Samtalsmetodiken FACT har varit till stöd för projektpersonalen i kartläggningssamtalen med deltagarna. Detta har också varit ett sätt att säkerställa likabehandling utifrån de horisontella principerna, genom att ställa samma frågor till alla oavsett kön, etnicitet, ålder eller bakgrund.

Kartläggningsmallen finns att tillgå som bilaga till slutrapporten på

www.varmlandsprojektparaply.se.

Arbete med genomförandeplaner

Delprojekten har arbetat med att upprätta genomförandeplaner för deltagarna. Genomförandeplanen har som syfte att göra det tydligt för deltagaren vilka mål och delmål som deltagaren själv satt upp för att närma sig arbete/studier. Arbets sättet med planerna har till viss del varierat mellan delprojekten. Gemensamt är att genomförandeplaner regelbundet följts upp av deltagaren tillsammans med arbetskonsulent. Några delprojekt har arbetat med en process där deltagare fått ”kryssa av” delmål som genomförts så att deltagaren fått en tydligare bild och känsla av att processen mot huvudmålet gått framåt. Samtalsmetodiken FACT har varit till stöd för projektpersonalen i arbetet med att tillsammans med deltagarna upprätta genomförandeplaner. Planerna har fungerat som ett verktyg för att skapa delaktighet.

Uppsökande arbete

Delprojekten har haft som mål att nå fler i målgruppen UVAS som inte deltar i Arbetsförmedlingens program och/eller inte söker försörjningsstöd. Denna målgrupp har tidigare visat sig vara svår för kommunerna att nå. Flera av kommunerna har i det uppsökande arbetet annonserat på olika sätt i sociala medier, lokala tidningar, via hemsidor m.m. för att synliggöra projektet och dess insatser. Dessa insatser har gjort att delprojekten lyckats nå en del ur målgruppen som tidigare var s.k.

”hemmasittare”. Flera av kommunerna har också möjliggjort för personer att skicka in en intresseanmälan att delta i projektet via kommunens hemsida. Även samverkanspartners och andra aktörer har på ett enkelt sätt kunnat hjälpa potentiella deltagare att få kontakt med projektet med hjälp av denna ingång.

Det var en av framgångsfaktorerna från Värmlands Arbetskraft som kunnat införas i detta projekt i ett tidigt skede. Den målgrupp som fortsatt varit svår att nå är gruppen

unga utrikesfödda, här behövs mer interkulturell kompetens och andra arbetsätt för att lyckas fullt ut, detta är en fortsatt utmaning.

Flexibla utbildningslösningar och utbildningssamordning

Arbetets första fas var att öka kunskap kring utbildningsformer, och möjliga samverkanspartner för att bygga flexibla utbildningslösningar. Det genomfördes som en **Digital utbildningsserie** målgruppen var projektledare, projektmedarbetare, chefer och annan personal inom kommun samt deltagare.

Ex. på föreläsare: Vuxenutbildningen med fokus på orienteringskurs, CSN, studieförbund, validering, yrkeshögskola, Försäkringskassa och folkhögskola. Syftet med utbildningsserien var att öka kompetens och skapa en grund för att kunna bygga flexibla utbildningslösningar. När det blev möjligt att träffas fysiskt genomfördes en dag kring "flexibla utbildningslösningar", med hur Jobbspår byggts upp över förvaltningsgränser i Karlstads kommun.

"Jag har fått en fördjupad kunskap kring allt som rör studier (nätverk, ansökan, CSN, FK, Vuxenutbildningen, sjukvård mm.) samt utbildning i Supported Education. Detta har gjort att en kan ge snabbare och rätt riktat stöd till UVAS."
Arbetskonsulent

Supported Education (SED)

Efter att ha analyserat olika utbildningsalternativ kring hur man stöttar elever för att minska skolavhopp, valde projektet att fokusera på Supported Education som är en forskningsbaserad metod som går att applicera mot alla ordinarie skolformer. Vilket ökar tillgängligheten för alla deltagare i projektet, att man kan få stöd kring sina studier oavsett nivå eller studieform.

Alla delprojekt har deltagit i utbildning, tillsammans med samverkanspartner såsom Vuxenutbildning, yrkesvägledare, folkhögskola m.fl.

"Tack vare projektet har jag faktiskt en plan för framtiden och ser ljus på den. Ska söka till universitetet för att studera till socionom.", deltagare

---

Deltagaraktiviteter

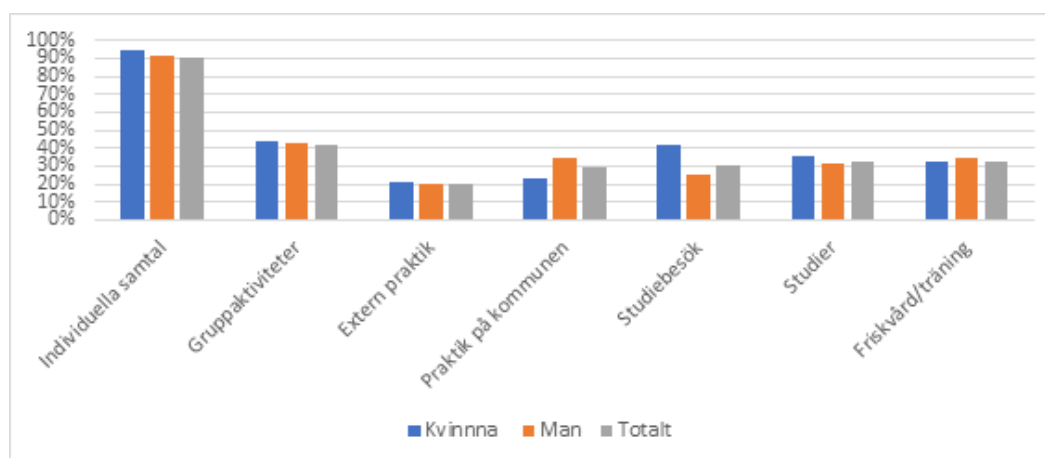
Deltagarna har erbjudits möjlighet att få enskilda samtal, stöttning och tid av en ungdomscoach/ungdomskonsulent vilket lett till att deltagande individer känt tillit kring att en vuxen inom en myndighet finns där för dem. Det har varit avgörande för flera deltagare som intervjuats för att få ökad motivation och kunna komma vidare i sin process till studier och arbete. 90% av deltagare har fått den här insatsen. Flera delprojekt har haft gruppverksamhet, och man har nått 43% av deltagarna. Andra delprojekt har haft kortare utbildningar i ex. arbetsmarknadskunskap och körkortsteori.

Praktik/studiebesök har genomförts i alla delprojekt. Det gäller både studier och arbete. Friskvård och hälsoskolor har genomförts i alla delprojekt.

Kartläggning kring studier och individuellt studiestöd enligt process för Supported Education har genomförts i varje delprojekt.

I flera delprojekt har man kunnat pröva på att studera kortare utbildningar såsom service och bemötande till att pröva att läsa in ex. grundskola eller gymnasiekurs. Ökad kunskap kring studievägar efter en digital föreläsningsserie.

Möjlighet att studera inom ramen för projektet. Vilket 30% har gjort under projekttiden. Flera har läst in grundskolan så de har behörighet till gymnasiet.

Diagram 2. Deltagarnas aktiviteter i projektet (n=148)

Friskvård & arbete med hälsa

Friskvårdsinsatser

Då många i målgruppen har ohälsa, så har det funnits fokus och aktiviteter på hälsa och friskvård i projektet. Dels genom att man erbjuder kunskap i Hälsoskolor, dels individuellt stöd för vårdkontakter.

Delprojekten har diskuterat hälsoskolan i grupp, eller individuellt.

Då projektet påverkades av pågående pandemi blev fokus också till stor del på aktiviteter utomhus i form av promenader. Promenaderna skapade också utrymme och tillfälle för goda och fruktbara samtal mellan arbetskonsulent och deltagare. Även samtal deltagare emellan under dessa promenader blev en träning i social interaktion och gemensamt lärande.

Hälsoskolor

I Värmlands Arbetskraft 2.0 har hälsosamordnarna (en sjuksköterska och en beteendevetare) haft hälsoskolor för deltagare i projektet. Detta för att öka kunskapen om psykisk ohälsa, vad du kan göra själv för att må bättre men också vilken hjälp det finns att få och hur du kan ta kontakt med vården.

Hälsoskolorna har innehållit ämnen som sömn, stress, ångest, depression, kost och motion. Efter önskemål från deltagare har också ämnet ensamhet tagits upp.

”Ni pratade på hälsoskolan om att allt hör ihop och måste fungera för att vi människor ska må bra. Jag sover nu ok, min ångest är under kontroll (oftast) men min ensamhet är inte ok och alla dessa känslor som ensamhet medför.” Deltagare

---

Arbete med samverkan kring hälsa, organisatoriskt

För att hitta former för samverkan har hälsosamordnarna deltagit på arbetsplatsträffar inom Regionen och styrgrupper i kommunerna. Detta har bidragit till en ökad kunskap om det arbete som görs för målgruppen i Värmland och hur det arbetet genom ett ökat samarbete skulle kunna gynna unga vuxna som varken arbetar eller studerar. Intresset för att hitta nya arbets sätt är stort inom både region och kommun.

Hälsosamordnare och hälsosamordning, individ

Vid projektpersonalens kartläggning av deltagarnas situation har det ofta framkommit att det funnits problem och en osäkerhet i kontakter med vården. Ofta har det handlat om köer till utredningar och/eller behandlingar eller osäkerhet kring vem deltagaren ska prata med för att återuppta en tidigare vårdkontakt. Flera deltagare upplever också att de ”bollats” mellan olika vårdinstanser. Stödet i projektet från hälsosamordnarna i vårdkontakter har inneburit att projektpersonal tillsammans med deltagare kunnat få hjälp att ta reda på den specifika deltagarens vårdhistorik och på så sätt klargöra var i vårdprocessen deltagaren befinner sig. Utifrån detta har hälsosamordnaren sedan kunnat lotsa deltagaren vidare till rätt instans inom regionens hälso- och sjukvård. Efter en tid framkom det dock att arbets sättet inte var fullt patientsäkert och avslutades. Eftersom vårdprocessen kan vara svår att förstå och målgruppen därför riskerar att bli utan nödvändig vård finns det fortsatt ett stort behov (hos både målgrupp och samverkanspartner) att deltagare kan få detta stöd.

---

*”Remissen till psykiatrin hade inte hänt innan VA 2.0, varit på vårdcentralen sju gånger innan men det gick inte framåt. Så hon har varit ett stort stöd.”
deltagare*

Samverkan

Parallella insatser

Kommunerna har genom projektet utvecklat arbetet med parallella insatser för olika delar av målgruppen, t.ex. unga som sökt, men ännu inte fått beslut eller får avslag på beslut om aktivitetsersättning, personer som deltar i daglig verksamhet som inte längre beviljas eller fräntas aktivitets- eller sjukersättning och unga i riskbruk och/eller drogproblematik. När projektet startade fanns ingen aktör som har i uppdrag att upprätthålla kontakten med den unge när hen går mellan olika ersättningsformer, insatser eller åtgärder.

Alla delprojekt har arbetat med att utöka samverkan med relevanta aktörer kring målgruppen och har systematiskt arbetat fram forum och mötesarenor, sammansatt styrgrupper och handläggargrupper, för att på bästa sätt kunna hitta forum att lyfta och arbeta med parallella insatser för varje individ som är i behov av det.

Två av de viktigaste framgångsfaktorerna kring samverkan blev kring områdena utbildning och hälsa. Inom utbildning skapades ett nätverk och en process för studiestöd, och inom hälsa främst hälsoskolor och möjlighet till samverkan genom hälsosamordnare men också samverkan med öppenvårdspsykiatri och vårdcentral i viss mån i några av delprojekten.

Uppsökande arbete för unga vuxna över 20 år

Vanligaste orsaken till att unga försvinner ur Kommunernas aktivitetsansvar (KAA) är inte studier, utan att de fyller 20 år och inte längre följs upp inom KAA. För att motverka att unga "faller mellan stolarna" har delprojekten arbetat för att hitta samverkan med KAA och annan verksamhet inom kommunerna som kan finnas som mottagande part och möjliggöra fortsatt stöd.

Resultat, mål och indikatorer

Här nedan återfinns en sammanställning av projektet som helhet, d.v.s. de sex deltagande kommunerna och Region Värmlands hälsosamordning. Resultat och slutrapporter från respektive delprojekt och Region Värmlands hälsosamordning finns att läsa på www.varmlandsprojektparaply.se. På hemsidan finns även slutrapport från projektets externa utvärderare.

Resultat på individnivå

Totalt har 282 unga deltagit i projektet, varav 114 kvinnor och 168 män. Detta är något fler deltagare än de 255 som beräknats. Bland deltagarna i Värmlands Arbetskraft 2.0 är det en låg andel som har en avklarad gymnasieexamen. Den vanligaste utbildningsbakgrunden för deltagare i projektet var unga som påbörjat gymnasiet, men inte fullföljt och fått en gymnasieexamen. Projektet har genom det uppsökande arbetet lyckats nå en målgrupp som har svårare att komma in på arbetsmarknaden på grund av avsaknad av fullföljd utbildning. I projektets målgrupp finns en överrepresentation av unga män, vilket också återspeglas i fördelningen av deltagare i projektet.

Projektet har haft svårt att nå målgruppen utrikes födda unga. Pågående pandemi har varit en bidragande orsak som försvårat det uppsökande arbetet kring denna målgrupp, men det är inte hela förklaringen. För att i högre utsträckning nå utrikes födda unga behövs mer kunskap om målgruppen och kontaktvägar bland personal

som arbetar med målgruppen unga som varken arbetar eller studerar i kommunerna. Det finns behov av att fortsätta utveckla detta arbete. (läs mer under rubriken ”Behov av fortsatt utvecklingsarbete”).

Deltagare i projektet har fått ett helhetsstöd i sin process mot arbete eller studier där arbetsmarknadskonsulenter stöttat upp i kontakter som individerna haft behov av. Insatser i projektet har utöver detta varierat mellan delprojekten. I vissa kommuner har projektet byggt upp en struktur med olika gruppaktiviteter (Karlstad, Arvika, Kristinehamn och Kil) och i andra har projektet framför allt arbetat med varje deltagare individuellt (Sunne och Hammarö). I många fall har också det samordnande stödet i kontakter runt deltagare med t.ex. hälso- och sjukvård eller myndigheter också ökat engagemanget hos deltagarna då många tidigare upplevt hopplöshet. Genom insatser med flera olika aktiviteter och former av stöd, med ett helhetsgrepp och fokus på hälsa, arbete och studier, har många deltagare fått en bredare syn på både utbildning och arbetsmarknad, men även på den egna psykiska och fysiska hälsan vilket gett ökat självförtroende och framtidstro.

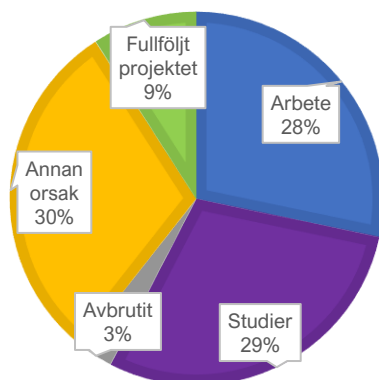
”Samtliga deltagare i utvärderingen uppger att de mår bättre efter sitt deltagande i projektet och att de tidigare inte vetat att de kan få den här typen av stöd från kommunen. Deltagarna känner en hög tillit till personalen på AME och har fått behovsanpassat stöd för att lyckas ta sig framåt i sin individuella process.” Citat från Utvärderingsrapport

---

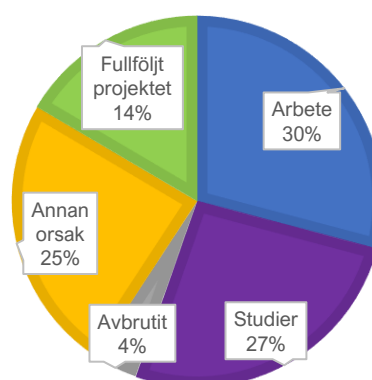
Deltagare har fått arbete eller börjat studera

57 procent av deltagarna har avslutats mot arbete och studier under projekttiden, vilket är ett mycket gott resultat. Om avslut mot arbete och studier också sätts i relation till målgruppens mående och tidigare skolgång samt pågående pandemi så kan Värmlands Arbetskraft 2.0 anses ovanligt framgångsrikt.

AVSLUTSORSAKER KVINNOR, SEPT 2022

AVSLUTSORSAKER MÄN, SEPT 2022

Förklaring av dataredovisning av deltagare: Eftersom många verksamheter implementerar projektet så har ungdomar löpande skrivits in, även i projektets slutfas och arbetet med dessa unga kommer efter projektets slut att övergå i ordinarie verksamhet. På grund av fortsatt inskrivning och implementering fanns därför under projektets sista månad en högre andel som redovisats under kategorin "Fullföljt projektet", vilket blir missvisande. De avslutsorsaker som redovisas ovan och nedan avser projektets näst sista månad med deltagare för att ge en mer rättvis bild.

Det finns i stort sett ingen skillnad i avslut mot arbete och studier mellan män och kvinnor. Resultatfördelningen avseende avslut i respektive delprojekt/kommun finns i de lokala slutrapporter som kan läsas på www.varmlandsprojektparaply.se.

Deltagare som studerat under projekttiden har upplevt stor hjälp med stöttning i sina studier, vilket inneburit att det varit lättare att inte ge upp och hoppa av. Deltagare poängterar vikten av att få stöd även med strukturen kring studier så som samordnat stöd kring rutiner, studieteknik, stöd i att ansöka till kurserna och kontakt med CSN.

"Att jag har en fast inkomst, har flyttat ut och nu går en utbildning på 100% det hade inte kunnat hända för 5 år sedan. Det har betytt allt ärligt talat." Deltagare

---

Många unga har genom projektets insatser lotsats rätt i välfärdssystemet och slussats vidare till aktörer som Försäkringskassan eller Arbetsförmedlingen. Dessa deltagare återfinns under avslutsorsaken "Annan orsak" samt till viss del under rubriken "Fullföljt projektet" beroende på när i tid de avslutades. Fullföljt projektet kan också innebära att deltagaren fortsatt får stöd, men inom ramen för ordinarie verksamhet eller att hen gått vidare till sysselsättningsplats i kommunens verksamhet, fått insats via Arbetsförmedlingen eller praktik. Unga som skrivs in i program vid Arbetsförmedlingen får i dagsläget (p.g.a. Arbetsförmedlingens regelverk) inte ingå i ESF-projekt som drivs av kommunen, varför dessa deltagare då tyvärr tvingats avslutas i projektet. Detta trots att många unga som avslutats haft behov av fortsatt

stöd kring t.ex. samordning av insatser. I ovanstående avslutsorsaker ryms också de unga som flyttat, blivit frihetsberövade, är på behandlingshem eller liknande. Bara ett fåtal deltagare har valt att avsluta sin tid i projektet, vilket kan tyda på att de flesta deltagarna upplevt att insatserna i projektet hjälpt dem vidare.

En framgångsfaktor i projektet har varit att deltagare inte avslutats direkt då de fått ett arbete eller börjat studera. Personalen har funnits kvar för deltagaren som stöd och för att kunna följa upp om behov funnits. I de fall det behövs har stödinsatser gjorts för att säkerställa att anställning och studier fortlöper på ett bra sätt. Detta har varit ett medvetet och viktigt arbete för att skapa hållbarhet över tid. Arbets sättet är en lärdom från tidigare ESF-finansierade projektet Värmlands Framtid, men har nu utvecklats ytterligare.

Deltagare har ökat sin anställningsbarhet och närmat sig arbetsmarknaden

Projektets utvärdering visar att även en stor del av de deltagare som inte kommit vidare till arbete eller studier har gjort en progression mot arbetsmarknaden.

Utvärderingen visar också att deltagare fått behovsanpassat stöd för att ta sig framåt i sin individuella process.

82% av både kvinnorna och männen upplever att tiden i projektet har ökat deras förutsättningar att få ett jobb eller påbörja studier. Utvärderingen visar att kommunerna har lyckats rusta deltagare som stått långt ifrån arbetsmarknaden och att deltagare nu upplever att deras chanser att få ett jobb är bättre än tidigare.

Deltagare har fått ökad anställningsbarhet & närmat sig arbetsmarknaden

Deltagare har fått förbättrade förutsättningar att studera genom bl.a:

- ökad kunskap om utbildningsvägar,
- ökad kunskap om vilka utbildningsalternativ som finns
- ökad kunskap om hur de kan söka studier och vad som krävs för olika utbildningar

Deltagare har fått förbättrade förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden genom bl.a:

- ökad förståelse av branscher och yrken
- genomförd praktik och/eller arbetsprövning
- genomförda studiebesök på olika arbetsplatser
- ökad kunskap om hur de kan söka arbete och träning i detta

Deltagare upplever ökad hälsa och känsla av sammanhang

Samtliga deltagare i utvärderingen uppger att de mår bättre efter sitt deltagande i projektet och att de tidigare inte vetat att de kan få den här typen av samordnat stöd från kommunen. Många unga har också brutit sin isolering genom sitt deltagande i projektet.

Projektets hälsosamordnare har haft hälsoskolor digitalt för deltagare med olika teman så som sömn, stress, kost och motion, depression och ångest. Många av deltagarna har varit med i projektets hälsoskolor och på så sätt fått kunskap om bl.a. var och hur de kan få hjälp inom vården. Deltagarna har fått kunskaper om vad de själva göra för att må bättre, t.ex. vid psykisk ohälsa eller sömnproblematik. Ett önskemål om att prata om ensamhet lyftes av deltagare i hälsoskolan vilket gjorde att hälsosamordnarna nu har med det som ett av de områden som ingår i hälsoskolan. Deltagarna har utöver detta haft individuella friskvårdaktiviteter som ökat deras välmående. Fler tränar regelbundet från att inte tränat alls.

70 procent upplever ökad fysisk hälsa och 90 procent av deltagarna har angett en ökad känsla av sammanhang och fördelningen är relativt lika mellan kvinnor och män. Gruppaktiviteter, praktik och att finnas i ett sammanhang har också ökat deltagarnas välmående. Deltagarna uppger i intervjuer med utvärderare att de ser väldigt positivt på sitt deltagande i projektet då de brutit isolering och fått ett socialt sammanhang.

Deltagarna beskriver också att de har fått hjälp med vård- och myndighetskontakter vilket lett till att de upplever att det går framåt med hinder de haft kopplat till hälsa och ekonomi.

”Tack vare den hälsosamordning vi har haft i projektet har vi kommit i kontakt med samordningssköterska på vårdcentralen. Det har inneburit att vi fått en snabbare och enklare väg för våra ungdomar så de har kunnat få rätt hjälp”
Delprojektledare

En framgångsfaktor var också att hälsosamordnare under en period kunde hjälpa deltagare, efter skriftligt samtycke, att ta reda på vad som tidigare har hänt i deltagarens vårdprocess och vad som fanns planerat från regionen. Arbetet fick dock avbrytas då det inte var helt patientsäkert. Flera deltagare har, genom projektet, fått en hållbar vårdkontakt utifrån fysisk eller psykisk hälsa.

Ökad känsla av sammanhang kan också kopplas till projektets arbetssätt. Med stöd av personal har individuella genomförandeplaner upprättats utifrån individens mål. Deltagare har fått överblick över sin situation, planering och tydliga mål, vilket bidragit till ökad delaktighet, ökad känsla av hanterbarhet och känsla av sammanhang.

Deltagare har också fått större förståelse för det omgivande samhället, sin egen livssituation och ökad kunskap om möjliga val och vägar framåt. Deltagarna upplever att de klarar av sociala sammanhang bättre och har en ökad känsla av sammanhang. Viktigt är också att deltagarna upplever ökad motivation till beteendeförändring.

Deltagare har fått ökad hälsa och känsla av sammanhang

Deltagare har fått ökad hälsa och känsla av sammanhang genom bl.a:

- Aktivt deltagande i projektets aktiviteter
- Aktivt deltagande i fysiska aktiviteter
- Ökad kunskap om friskvård, egenvård samt hur de kan söka vård på rätt nivå.
- Ökad förståelse för det omgivande samhället, sin egen livssituation och ökad kunskap om möjliga val och vägar framåt

Deltagare har bättre kunskap om utbildning och arbetsmarknad

Resultaten från utvärderingen visar att majoriteten av deltagarna upplever att projektet har lett till att de har bättre koll på vad de behöver göra för att få ett jobb och att de har lärt sig mer om arbetsmarknaden. En majoritet av deltagarna upplever att de har fått bättre förståelse för vad de behöver göra för att börja studera samt vilka olika utbildningsalternativ som finns. Det är en högre andel kvinnor än män som upplever att projektet har påverkat deras kunskap i dessa frågor.

Deltagare har till viss del fått ökad kunskap om jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering som möjliggör individuellt medvetna studie och yrkesval

Utvärderingen visar att ungefär hälften av deltagarna upplever att de har fått information om normer och strukturer genom individuella samtal. 53 procent av kvinnorna och 43 procent av männen anser att de har fått en ökad kunskap om normer och hur de påverkar möjligheterna på arbetsmarknaden.

När utvärderare har intervjuat deltagare om ökade kunskaper om normer, jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering, hur de påverkar ens möjligheter på arbetsmarknaden och om att kunna göra medvetna studie och yrkesval har de haft svårt att resonera kring detta. Bedömningen är att projektet inte når upp till målet att 90 procent av deltagande kvinnor och män skulle ha fått ökad kunskap om jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering som möjliggör individuellt medvetna studie- och yrkesval. För att klara detta mål hade projektpersonalen behövt arbeta mer strukturerat med dessa frågor.

Resultat på Organisationsnivå

Flexibla utbildningsformer har aktivt provats av deltagare och resultatet har förankrats i deltagande kommuner.

Flexibla utbildningsformer har prövats på olika sätt och i olika omfattning i projektets sex delprojekt/kommuner. Supported Education (SEd) har prövats och deltagare har t.ex. fått stöd i distansstudier inom vuxenutbildningen där projektpersonal har stöttat i allt som behöver fungera runtomkring studierna så som rutiner, planering och myndighetskontakter. Delprojektet i Karlstad har byggt upp en samverkansplattform med representanter från flera olika aktörer som kommer i kontakt med målgruppen när de studerar, vilket ökat samverkan och möjliggjort för aktörerna att skapa flexibla lösningar utifrån varje individs behov. En process för Supported Education med månadskonferenser kring deltagare med stödbehov har också upprättats.

Delprojektet i Kristinehamn har arbetat fram samverkan med olika yrkesspår där även folkhögskolan är representerad i ett gott samarbete. Delprojektet i Sunne har upprättat en tydlig process kring Supported Education som implementerats i kommunens vuxenutbildning. Mer om respektive delprojekts/kommuns arbete med flexibla utbildningsformer finns att läsa i de lokala slutrapporterna på www.varmlandsprojektparaply.se.

I alla delprojekt/kommuner har det genom utbildningen och arbete med Supported Education skapats en samsyn med gemensam bild, språk och förhållningssätt till målgruppen, men också gemensam förståelse kring vilka stödinsatser som gör skillnad. Ytterligare ett mervärde av arbetet har varit att olika kompetenser som samverkat kring flexibla utbildningsformer kan se en vinst i att samverka så att det inte bara upplevs som fler arbetsuppgifter. Både lärare och arbetskonsulenter har kunnat känna en trygghet i att vara ett team där var och en utför sin profession. Detta har gjort att den extra tidsinsatsen hittills inte blivit så stor, däremot kan det bli tidsintensivt under perioder. Arbetet med Supported Education har gett stora vinster då fler klarat av att fullfölja sina studier.

”Vi ser att vår metod av SEd har gjort vår samverkan lättare och därmed kan vi hjälpa eleverna på ett bättre sätt.” Projektmedarbetare

---

I alla delprojekt/kommuner har beslut tagits kring vilken part som äger SEd-processen, vilka kompetenser som ingår, när kommunikation ska ske och stöd ska sättas in och kartläggas. Att arbeta med SEd som en flexibel utbildningslösning upplevs hållbart då processen bygger på samverkan mellan ordinarie verksamheter

som individanpassas. Processen kan användas i alla skolformer (även digitala studieformer), vilket ökar tillgänglighet och motverkar diskriminering.

Personal hos utbildningsanordnare och personal som möter målgruppen inom kommunernas arbetsmarknadsenheter har fått fler verktyg att arbeta med för att motivera till studier och kartlägga hinder för studier genom utbildning i och arbete med Supported Education.

Framgångsrika metoder och arbetsprocesser har sammanställts och dokumenterats för att möjliggöra erfarenhetsutbyte och spridning.

En metodbeskrivning för respektive delprojekt har tagits fram för Värmlands Arbetskraft 2.0 som finns att ta del av som bilaga till de lokala slutrapporter som finns på www.varmlandsprojektparaply.se. I dessa finns projektets målgrupp, syfte, metoder och vinster beskrivna. Metodbeskrivningarna har tagits fram i lokal styrgrupp. Detta ger en tyngd och legitimitet till dokumentationen som skapar goda förutsättningar att sprida framgångsfaktorerna i respektive kommun då styrgrupperna i hög grad representeras av chefer i kommunen. Flera kommuner har även engagerat politiker i arbetet för att säkerställa att beslutsfattarna är medvetna om nyttan projektets arbetsmetod innebär för kommunen.

Ökat samarbete och samsyn mellan arbetsmarknadsenheter och utbildningsanordnare.

Samtliga delprojekt/kommuner har haft utbildning i Supported Education genom projektet. I utbildningen har representanter från arbetsmarknadsenheterna och utbildningsanordnare samt studiestödsfunktioner så som studie- och yrkesvägledare deltagit. Utbildningen och arbetet med metoden har gett medarbetare inom arbetsmarknadsenheter och utbildningsanordnare en gemensam utgångspunkt och förhållningssätt. Samtliga delprojekt/kommuner har genom Supported Education och aktivt samverkansarbete arbetat upp nya arbetsrutiner med utbildningsanordnare för att skapa bättre möjligheter för målgruppen att klara av studier. Utvärderingen visar att utbildningsanordnare som varit involverade i arbetet ser ett stort behov av ökad samverkan för att kunna hjälpa unga med behov av extra stöd genom studierna. Samtliga kommuner har också fått en bredare och tydligare bild av vilka hinder som finns för att fler ska klara sin skolgång.

Ökat samordnat stöd, samarbete och samsyn mellan aktörer som samverkar runt målgruppen såsom socialtjänst, vård, Försäkringskassa, utbildningsanordnare och Arbetsförmedlingen.

Utvärderingen visar att samsynen kring målgruppen har ökat och upplevelsen bland projektpersonal och kollegor på socialtjänsten som intervjuats styrker att samarbetet har förbättrats.

“Jag kommer aldrig att kunna jobba på något annat sätt med ungdomar nu när vi vet vilka metoder som fungerar.” Projektmedarbetare

---

Nya strukturer med gemensamma möten har etablerats. Projektet har utvecklat arbetet med parallella insatser kring unga. Detta har handlat om att upprätthålla kontakten med den unge när hen går mellan olika ersättningsformer, insatser eller åtgärder. t.ex. unga som sökt, men ännu inte fått beslut eller får avslag på beslut om aktivitetsersättning.

”I intervjuer med deltagarna är det tydligt att denna samordnande roll har varit avgörande för många. De ser på arbetsmarknadskonsulenten som ”sin coach” och beskriver det som ett enormt stöd som både pushar och stöttar och hjälper till med allt som behövs för att deltagaren ska kunna ta kliv framåt i sin process. Många av deltagarna berättar om ett bristande föräldrastöd och att projektet har inneburit att de fått en vuxen i sin närhet som bryr sig om hur det går för dem.” Utvärderingsrapport

---

Det finns även exempel på intern samverkan i kommunerna efter målgruppens behov. I delprojekten/kommunerna har utbildningsförvaltning, arbetsmarknadsförvaltning och socialförvaltning börjat samarbeta för att bygga processer kring studiestöd. Även i utvärderingen lyfts ökad samsyn och ökat samarbete mellan olika verksamheter i kommunerna och arbetsmarknadsenheterna. Värmlands Arbetskraft 2.0 har skapat en framgångsrik samverkan och nära samarbete med KAA. Delprojekten har skapat en struktur som brygger över från KAA till kommunernas Arbetsmarknadsenheter så att de kan fånga upp och fortsatt ge stöd till målgruppen när de fyller 20 år och lämnar KAA.

Deltagarna som har intervjuats i utvärderingen berättar att den viktigaste förklaringsfaktorn till att de lyckats i sin progression är att de genom projektet fått en handläggare som hjälpt dem med ett samordnat stöd i flera olika delar av livet (parallella samordnade insatser). Individuella samtal har hjälpt dem få klarhet i vad de vill göra framåt och vad de behöver åstadkomma för att nå dit. Deltagare har fått stöttning och hjälp att navigera i jobbprocessen och studieansökningar. Många deltagare beskriver att de har kunnat få hjälp med precis allt de behöver, vilket har

sänkt tröskeln för att ta tag i olika saker som krävts för att ta sig vidare mot arbetsmarknaden.

”Tillitsperson, i intervjuerna med deltagarna är det tydligt att den viktigaste insatsen är en trygg person som tror på en och står kvar, och som har en samordnande roll och kan röja hinder.” Citat från Utvärderingen

---

Utvärderingen lyfter att det inom samtliga kommuner, genom hela styrkedjan, har skapats samsyn kring behovet av de insatser projektet erbjuder. Flera politiker och verksamhetschefer menar att Värmlands Arbetskraft 2.0 har synliggjort en målgrupp som återfinns hos flera kommunala verksamheter och spridit medvetenhet om de ungas behov. Projektpersonal och personal hos deltagande samverkansaktörer som arbetar med målgruppen har haft erfarenhetsutbyte som ökat deras kunskaper om varandras insatser. Erfarenhetsutbytet har också bidragit till ökad kunskap om målgruppen och dess behov samt kunnat synliggöra brister på insatser.

Ökad samverkan och nya samarbetsformer med Region Värmlands hälso- och sjukvård

Värmlands Arbetskraft 2.0 och systerprojektet Värmlands Arbetskraft har skilts sig från många andra projekt genom utvecklad och direkt samverkan med regionens hälso- och sjukvård. En av de viktigaste framgångsfaktorerna i detta arbete har varit de hälsosamordnare som arbetat i projektet. Stödet från hälsosamordnarna har inte bara varit viktigt för de enskilda individerna som har fått hjälp i sin progression och hamnat rätt hos vården. Hälsosamordnarna har även hjälpt till att belysa både målgruppen och arbetet som görs på kommunernas arbetsmarknadsenheter inom Region Värmlands hälso- och sjukvård. Erfarenheterna från hälsosamordnarnas arbete kommer att tas vidare i regionens arbete med TRIS-samordnare (tidig rehabilitering i samverkan). TRIS-samordnare kommer också finnas på plats en eftermiddag varje vecka i Karlstad Kommuns lokaler för arbete med målgruppen.

Hälsosamordnare vid Region Värmlands hälso- och sjukvård har också utvecklat arbete med hälsoskolor riktat till deltagare i delprojekten. Under projektiden har det också framkommit att fler målgrupper haft behov av hälsoskolorna och hälsosamordnare har då också arbetat med öppna hälsoskolor. Fortsatta hälsoskolor planeras tillsammans med Vårdcentral Värmland. Några delprojekt/kommuner har också utvecklat olika former av hälsoskolor i egen regi med stöd av personal från regionens hälso- och sjukvård.

Projektpersonal har också genom utbildningsinsatser och erfarenhetsutbyte fått ökade kunskaper och verktyg att arbeta hälsofrämjande, vilket möjliggör fortsatt arbete med hälsofrämjande insatser i ordinarie verksamhet efter projektets slut.

Länsövergripande arbetet och gemensamma kompetenshöjande insatser har bidragit till mervärden i projektet

Delprojekten beskriver att de genom erfarenhetsutbytet i projektet löpande kunnat ta del av nya arbetssätt, lärdomar och haft god samverkan mellan deltagande kommuner. Delprojektens rapporter visar på att möjligheten att få vara del av ett större projekt har flera fördelar och skapar bättre förutsättningar i arbetet. Fördelar som framkommer är t.ex. att delprojekt får ta del av kompetensutveckling både för projektmedarbetare, projektledare och till viss del samverkanspartner och inte minst till deltagare. Att få vara en del i något större tillsammans med fler, att kontinuerligt och tätt få arbeta tillsammans med andra projektledare och projektmedarbetare som alla har samma slutliga mål ses som en stor fördel. Det uppges vara värdefullt att utbyta erfarenheter mellan delprojekten/kommunerna och få ta del av goda exempel, eller för den delen också mindre goda exempel, på projektledarträffar, lärseminarier, externa föreläsningar och utbildningar.

Central organisering underlättar och stöttar för delprojekten

Projektet har genom projektkoordinatorer och annan personal från det centrala projektkontoret arbetat med att sprida erfarenheter och verka för lärande mellan delprojekten. Erfarenhetsutbytet har varit uppskattat av projektpersonal och upplevelsen är att det varit en viktig del i utvecklingen av insatser i projektet. Delprojekten beskriver att koordinatorer fungerat som mentorer och stöttat delprojekten i arbetet. Genom utbildningssamordnarens centrala roll fanns en stödfunktion med fokus på att öka kompetens i utbildningsfrågor, metodarbete i Supported Education samt skapa processer kring hur varje delprojekt kan stötta inför och i studier. Utbildningssamordnaren har varit en viktig motor i kommunernas utvecklingsarbete kring flexibla utbildningsformer. Att ha hälsosamordnare centralt har varit ovärderligt för de unga i delprojekten och en stor framgångsfaktor i projektet. Även för projektpersonal har fått ny kompetens samt kunnat få råd och stöttning i vårdfrågor av hälsosamordnare.

En annan fördel som lyfts är att centralt ha administrativ personal som stöttar vid rapporteringar och annan administration. Projektpersonal beskriver att dessa resurser underlättar mycket för delprojekten. Koordinatorer uppges också fylla en funktion i arbetet med att påminna delprojekteten kring att granska sig själva och fylla på

personalen med olika utbildningar så att delprojekten lokalt kan arbeta främjande, t.ex. när det kommer till jämställdhet, tillgänglighet och icke diskriminering.

Behov av fortsatt utvecklingsarbete

Utveckla arbetet för att nå fler utrikes födda unga

Utvärderingen visar att många inom personalgruppen lyfter att det är fortsatt varit svårt att nå utrikesfödda. Information som sprids om projektet och verksamheterna sker främst på svenska. Projektpersonal har inte tillgång till de platser och forum där delar av den utrikesfödda målgruppen befinner sig i tillräcklig utsträckning. Utvärderingen visar strukturella utmaningar som handlar om homogen personalgrupp och avsaknad av ingångar och kontaktytor. I vissa kommuner har det dock framkommit att det till viss del finns andra insatser som erbjuds och fånga upp delar av målgruppen utrikesfödda. Svårigheter att nå utrikesfödda unga kan också tänkas hänga samman med viss brist i interkulturell kompetens i organisationerna som arbetar med UVAS-gruppen och kanske även i de verksamheter och organisationer som kan vara sändande.

Utveckla arbetet kring ungas behov av vårdsamordning

Vårdprocesser kan vara svåra att förstå och projektet visar att delar i målgruppen riskerar att bli utan nödvändig vård. Det finns fortsatt stort behov (hos både målgrupp och samverkanspartners) av att stötta unga och lotsa dem rätt i vården. Det framgångsrika arbetet med hälsosamordnare i projektet skulle kunna vidareutvecklas på olika sätt t.ex. genom möjlighet att söka stöd för vårdsamordning eller liknande för en patientsäker lösning.

Fortsätta att utveckla samverkan med Region Värmlands hälso- och sjukvård

I projektet har samverkan med Region Värmlands hälso- och sjukvård utvecklats, men behov finns fortfarande av utökad samverkan. Ökad samverkan med öppenvård främst kring tidiga insatser avseende psykisk ohälsa är ett prioriterat område. Att öka tillgänglighet till nära vård och även etablering av hälsoskolor är ett behov.

Fortsätta att utveckla en samverkan och tydligare ansvarsfördelning för aktörer som arbetar med målgruppen

Vid utvärderingen framkom att ansvarsfördelning när unga har kontakt med flera aktörer som socialtjänst, vård, skola och arbetsmarknadsenhet behöver bli tydligare.

Fortsätta att utveckla samverkan för studiestöd

Det finns fortsatt ett behov av nätverk och metodutveckling kring studiestöd och flexibla utbildningsformer med fortsatt kompetensutveckling och möjlighet för kommunerna att ha erfarenhetsutbyte och ta del av goda exempel.

Fortsatt behov av att utveckla korta praktiska utbildningar

Det finns ett behov av fler praktiska yrkesutbildningar för målgruppen, med prioritet på de som inte har klarat gymnasiet.

Fortsatt behov av att utveckla kontakt och samverkan med arbetsgivare

Det finns ett fortsatt behov av att fortsätta utveckla arbetet med arbetsgivare för att främja samverkan och sprida kunskap om målgruppen, deras behov och att synliggöra dem som en arbetskraftsresurs.

Fortsatt behov att utveckla arbetet med meningsfull fritid för målgruppen

För att motverka isolering, ensamhet och främja hälsa hos målgruppen finns ett behov av att utveckla samverkan för att främja en meningsfull fritid.

Kommunikation, spridning och påverkansarbete

Spridningsarbetet har varit en viktig del i implementeringsarbetet. Genom att aktörer i delprojekten fått ökad kunskap, förståelse och samsyn har goda förutsättningar skapats till utveckling och implementering av framgångsrikt arbete. Lärande och spridning har skett i styrgrupper, mellan personal och delprojektägare i delprojekt, mellan kommun och region och i utvärderingsarbetet. Delprojekt har även medverkat i radio samt haft information inför kommunfullmäktige.

Under projektets gång har lärseminarier genomförts under ledning av extern utvärderare för att redan under projektets gång kunna sprida lärdomar. Värmlands Arbetskraft 2.0 har också samordnat erfarenhetsutbyte mellan aktörer i länet genom att bjuda in till andra kompetenshöjande insatser.

Projektet har haft sin bas på den sedan tidigare etablerade webbsidan www.varmlandsprojektparaply.se. Länk till projektets hemsida har spridits via kommunernas (delprojektens) hemsidor. Via hemsidan och sociala medier har det löpande lagts ut information, inbjudningar till olika aktiviteter i projektet, nyhetsuppdateringar och spridning av kunskaper, erfarenheter och lärande i projektet. En film om projektet, utvärderingsrapport och slutrapporter publiceras där för spridning.

Information om projektet har också riktats direkt till målgruppen, då främst via information i respektive delprojekt/kommun t.ex. via hemsidor, sociala medier, affischer och tidningar som går ut till alla medborgare i kommunen.

Vid ett flertal tillfällen har koordinatörer, hälsosamordnare och utvärderare också spridit projektet till lednings- och personalgrupper inom Region Värmlands hälso- och sjukvård.

En avslutnings- och spridningskonferens gjordes i form av en konferens med 137 deltagare och en sammanfattande film tillsammans med projektpersonal, styrgrupp och andra samarbetsaktörer för att sprida projektets arbete och resultat. Intervjuer med deltagare var ett viktigt inslag i filmen. Filmen har efter publicering också spridits och visats upp i andra sammanhang.

Spridning har även löpande skett i och via central samt lokala styrgrupper där en bredd av för projektet viktiga aktörer finns representerade. Styrgruppens medlemmar har i olika omfattning bidragit till spridningsinsatser i sina respektive nämnder, ledningsgrupper och nätverk.

Spridning och utbyte av erfarenheter har också skett med ESF-finansierade projekt riktade till UVAS i Region Gävleborg. Samverkan, lärande och spridning har också skett med Länsstyrelsens ESF-finansierade projekt "Yrkesväg Värmland" samt till viss del i Independent People ett internationellt Erasmus+ projekt som delprojekt i Karlstad och Värmlands projektparaply varit involverade i.

Uppföljning och utvärdering

Utvärderingen har bestått av datainsamling, analysarbete och återkoppling/lärande. Datainsamlingen har bestått av flera, både kvantitativa och kvalitativa, delar – genom intervjuer med projektpersonal, styrgrupper och deltagare samt enkäter. Utöver detta har utvärderare haft regelbundna avstämningsmöten med projektkoordinatorer och delprojektledare och på det sättet hållit sig uppdaterad kring hur projektet utvecklats samt vilka utmaningar projektet stått inför.

I arbetet med datainsamling för att kunna utvärdera projektets resultat på individnivå har utvärderingen stött på en del utmaningar. Utöver den kvalitativa datainsamlingen genom intervjuer och fallstudier har en större kvantitativ datainsamling gjorts genom ett uppföljningssystem. Till en början bestod uppföljningssystemet av två enkäter. Den ena enkäten skulle fyllas i av projektpersonal med frågor om deltagarens bakgrundsvariabler samt vilka insatser deltagaren hade deltagit i inom projektet. I den andra enkäten skulle deltagarna skatta sig själva på olika frågor kopplade till hälsa, framtidstro, arbete och studier. De båda enkäterna skulle fyllas i med några månaders

mellanrum för att följa deltagarnas progression och koppla ihop det med insatserna i projektet för att förklara vilka insatser som gett bäst effekt. Det framkom dock en tid in i projektet att det fanns stora utmaningar för delprojekten att fylla i enkäterna. För att förenkla processen tog projektets utvärderare bort personalenkäten. Detta innebar att endast deltagarenkäten kvarstod där deltagarna själva fyllde i sina bakgrundsvariabler när de fyllde i enkäten första gången. Även med dessa justeringar var uppföljningen fortsatt utmanande. Det har varierat mellan delprojektet hur stor andel av deltagarna som har fyllt i enkäten och i samtliga delprojekt har första omgången ifyllts i mycket högre grad än omgång två.

Trots ovan beskrivna svårigheter kopplat till resultatutvärderingsdelen har projektet upplevt ett stort stöd från utvärderare i den lärande utvärderingsdelen av projektet. Analyser har genomförts löpande av utvärderaren och resultaten från dessa har först återkopplats till central projektledning och lokala projektledningar och sedan till den centrala och de lokala styrgrupperna. I anslutning till datainsamlingen har två digitala lärseminarier genomförts. Till seminarierna bjöds varje delprojekts/kommuns projektledning och styrgrupp in, samt intressenter från andra samverkansparter i projektet, såsom ESF, Region Värmlands hälso- och sjukvård och enheter och förvaltningar inom kommunerna. Lärseminarierna inleddes med en presentation av utvärderingsresultaten av utvärderarna. Även vissa delprojekt var inbjudna att presentera utvalda delar ur sitt genomförande för att belysa framgångsfaktorer för hela projektet. Efter presentationerna diskuterades ett antal framåtsyftande frågor i små grupper för att avslutas i en gemensam diskussion och reflektion om det fortsatta arbetet framåt. Utvärderarnas hela rapport finns att läsa på www.varmlandsprojektparaply.se samt bifogas som bilaga till slutrapport.

Användande av resultat/Implementering

Respektive delprojekt har under genomförandet löpande arbetat med implementering och i projektets slutfas lades stor vikt vid att delprojekten upprättade lokala implementeringsplaner. Dessa implementeringsplaner har arbetats fram i lokala arbetsgrupper och beslutats av lokala styrgrupper. Respektive delprojekt/kommun har därefter arbetat efter denna planering. Alla delprojekt har implementerat bemötande och det individuella arbetet.

Nedan följer ett urval av insatser som implementerats i kommunerna efter projektet:

Kil har implementerat Arbetsmarknadskunskap som kurs, likaså arbetsträning och praktikplatser för de unga som uppstår ekonomiskt bistånd. Studie- och yrkesvägledare finns tillgänglig för målgruppen.

Hammarö samverkansstruktur som brygger över från Kommunala aktivitetsansvaret till ungdomskonsulent för fortsatt stöd till unga när de fyller 20 år.

Öppet intag/upsökande verksamhet för unga som varken arbetar eller studerar. Supported Education process för de som vill studera.

Kristinehamn Supported Education som arbetsätt håller på att implementeras och förslag ligger för beslut. En orienteringskurs i "Arbetsliv" där även hälsoskolor kommer att finnas med planeras att starta våren 2023.

Process för Supported Education kommer att implementeras.

Sunne arbetar med fortsatt samverkan mellan det Kommunala Aktivitetsansvaret och Arbetsmarknadsenheten. Nya arbetsätt och rutiner kopplat till parallella insatser är implementerade. Metodarbetet med Supported Education är implementerat och fortsätter. E-tjänsten för att söka sig till Arbetsmarknadsenhetens insats gör att flera i målgruppen kan ta del av kommunens arbete.

Arvika fortsatt samverkan med socialsekreterare från ekonomiskt bistånd som finns på plats på AMI-ungdom, samverkansträffar, samverkan med folkhälso- och jämställdhetsstrateg. Utbildning och flödesschema enligt Supported Education kopplat till gymnasium, vuxenutbildning samt folkhögskola. Aktiviteter: 7-tjugo, tisdagsgrupp, Symyran och FACT kommer att fortsätta.

Karlstad har lyft fyra fokusområden från framgångsfaktorerna och arbetat fram en implementeringsplan. Fortsatt samverkan med vården. Nästa fokusområde är samverkan med utbildningsanordnare genom FAS nätverk, process med Supported Education samt studiejobb. Det tredje fokusområdet är ett fortsatt gemensamt förhållningssätt för att stötta inför och i studier. Det fjärde är intern samverkan för stöttning i studier samt gruppaktiviteter.

Projektresultaten från Värmlands Arbetskraft 2.0 förs också vidare i det utvecklingsarbete som sker under ledning av den centrala styrgruppen och de projekt som bedrivs därunder. Framgångsfaktorer och hinder är viktiga lärdomar i det fortsatta arbetet. Även de behov av fortsatt utvecklingsarbete som identifierats i projektet är sådant som tas tillvara i den fortsatta planeringen och arbetet.

Genom aktiva styrgrupper, projektägare samt chefer och beslutsfattare bedömer utvärderare av projektet att det finns goda förutsättningar för en hållbar implementering. Projektet är väl förankrat och kompetensen finns kvar inom kommunerna. Delprojekten har aktivt arbetet för förankring och implementering av kunskap kring framgångsfaktorer. Utvärdering visar att utmaningen i implementeringsarbetet ligger i målgruppsprioritering och vilja hos kommun inte i kunskap.

Region Värmlands hälsosamordning, på Vårdcentral Värmland anordnar digitala föreläsningar om hälsa. Tillsammans med hälsocoacherna ska hälsosamordnarna från

projektet skapa digitala föreläsningar som är anpassade för projektets målgrupp. Hälsosamordnarna kommer att ta med sig sina erfarenheter från projektet in i ett nytt arbete som TRIS-samordnare (tidig rehabilitering i samverkan) i Region Värmland. I den tjänsten ingår även att finnas på plats en eftermiddag i Karlstad Kommuns lokaler för arbete med målgruppen.

När det kommer till samverkan mellan kommunerna och lokala vårdaktörer så har de haft olika förutsättningar att etablera hållbar samverkan. I vissa kommuner har arbetsmarknadsenheter upparbetat en kontakt med lokala vårdcentraler och även efter projektets slut kommer vissa arbetsmarknadsenheter och vårdcentraler ha ett närmre samarbete kring unga vuxna i behov av parallella insatser.

När projektet startade fanns ingen aktör som hade i uppdrag att upprätthålla kontakten med den unge när hen går mellan olika ersättningsformer, insatser eller åtgärder. Detta har flera kommuner nu implementerat som en del i sitt arbetssätt och arbetar aktivt med för att förebygga att de unga "faller ur" och saknar det stöd de behöver. Värmlands Arbetskraft 2.0 har skapat en framgångsrik samverkan och nära samarbete med KAA. Delprojekten har skapat en struktur som brygger över från KAA till kommunernas Arbetsmarknadsenheter så att de kan fånga upp och fortsatt ge stöd till målgruppen när de fyller 20 år och lämnar KAA. Detta arbetssätt implementeras. Flera av kommunerna har också möjliggjort för personer att skicka in en intresseanmälan att delta i projektet via kommunens hemsida. Denna ingång har varit framgångsrik och även denna implementeras.

De kommuner som ingått i projektet har sett stora vinster med att utbyta erfarenheter över kommungränserna och kommer att fortsätta att träffas regelbundet även efter projektets slut.

Kommentarer och tips

- Önskvärt är att ha hög delaktighet från beslutsfattare i problemanalys och framtagandet av förändringsteori före projektet. Detta underlättar för det organisatoriska förändringsarbete som ofta utgör mål i projektet.
- Att sätta samman en styrgrupp som är beslutsfattande där också relevanta samverkansparter är inkluderade.
- Delat projektledarskap har varit en framgångsfaktor i de delprojekt som arbetat på detta sätt. Många fördelar finns med upplägget, t.ex. att fler ur personalgruppen kan vara med och driva arbetet och arbetet blir inte heller lika personbundet och sårbart.
- Att involvera hela arbetsgruppen i verksamheten (inte bara de som är projektmedarbetare) är en framgångsfaktor för att lyckas i implementeringsarbetet.

- En aktiv projektägare och styrgrupp är en förutsättning för bra resultat och implementering.
- Erfarenhet och resultat från liknande projekt visar att målgruppen ofta är i behov av parallella processer från olika huvudmän. Kanske kan denna samverkan underlättas om det finns möjlighet redan från projektstart att två verksamheter delar på ägarskapet.
- Det är värdefullt att placera projekt i ordinarie verksamhet med erfaren och rutinerad personal som har sin ordinarie anställning i verksamheten. Detta upplägg underlättar implementering av i projektet framtagna metoder, rutiner och arbetssätt.
- Det är värdefullt med gemensamma erfarenhetsutbyten och utbildningar för projektledare och projektpersonal och samverkansaktörer. Det ökar samverkan och kunskapsutbytet i deltagande kommuner och ett gemensamt synsätt kring frågor kan drivas och utvecklas i länet. Kontaktytor skapas och länsöverskridande lösningar kan ordnas för deltagare som t.ex. flyttar till annan kommun.